

Mesečni bilten stanja vodne bilance kmetijskih tal v Sloveniji od 1. do 30. novembra 2016

Povzetek

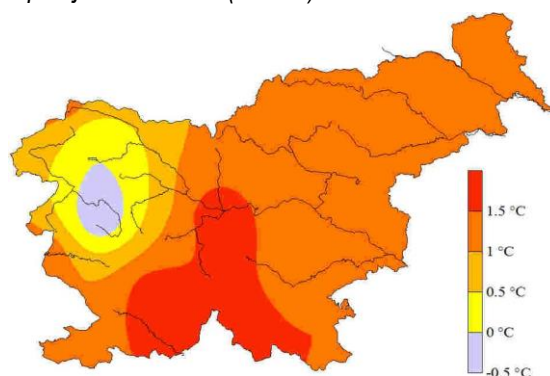
V novembru, ko so v večjem delu države povprečne temperature zraka padle pod jesenski vegetacijski prag, se je zaključilo tudi letno rastno obdobje, ki ga omejujeta spomladanski in jesenski temperaturni prag 5 °C. Jesenski temperaturni prag je v večjem delu Slovenije nastopil ob skoraj običajnem času, v hribovitih predelih in v osrednji Sloveniji pa 10 do 14 dni kasneje kot običajno. Vodna bilanca je bila ob veliki količini dežja povsod po državi pozitivna. Hribovite predele je v začetku druge dekade novembra presenetila nekaj centimetrov debela snežna odeja.

METEOROLOŠKE RAZMERE

Prva polovica novembra je bila tipično jesenska z meglenimi jutri, temperature zraka se niso povzpele nad 10 °C, v treh zaporednih vikendih pa so nas zajela močna jesenska deževja. V začetku zadnje dekade je jugozahodnik prinesel otoplitev in po nižinah so se najvišje temperature zraka približale 20 °C, ponoči pa spustile le na okrog 10 °C. Tik ob koncu meseca pa nas je ponovno preplaval hladen in suh polarni zrak, jutranje temperature zraka so se po notranjosti spustile pod -5 °C, pod ledišče so padle tudina Obali. Kljub zadnji ohladitvi so bile novembrske mesečne povprečne temperature v večjem delu Slovenije nadpovprečne. Izjema so bili predeli na območju Trnovskega gozda, Idrijsko-Cerkljanskega in Tolminskega hribovja, kjer je bilo do 0,5 °C hladneje kot običajno. V preostalem delu Slovenije so bile temperature zraka za več kot 1 °C višje od povprečja, v delu osrednje in južne Slovenije za več kot 1,5 °C. Po, s padavinami bolj skromnima, septembru in oktobru je bil november najbolj namočen letošnji jesenski mesec. V prvih dveh dekadah so se ob prehodu hladnih front zvrstila tri večja deževja z močnim vetrom, ki so ponekod povzročila tudi gmotno škodo (več o teh dogodkih je zapisano v Novicah na zadnji strani biltena). Zadnja dekada pa je bila povečini suha, občasno je deževalo v zahodni polovici države. Tudi sicer je na zahodu in jugu padlo izrazito več padavin kot na vzhodu države, povečini nad 200 mm, kar je vsaj za polovico več kot običajno. Drugod je bilo padavin med 100 in 150 % običajnih vrednosti. Sonce je bilo v novembru s svojimi žarki najbolj radodarno v delu Štajerske in v Pomurju, kjer so namerili med 90 in malce več kot 100 ur sončnega obsevanja. V preostalem delu države je bilo sončnih ur med 60 in 85, kar je do petino manj kot običajno. V Prekmurju pa je trajanje sončnega obsevanja preseгло običajne vrednosti za vsaj 30 %.

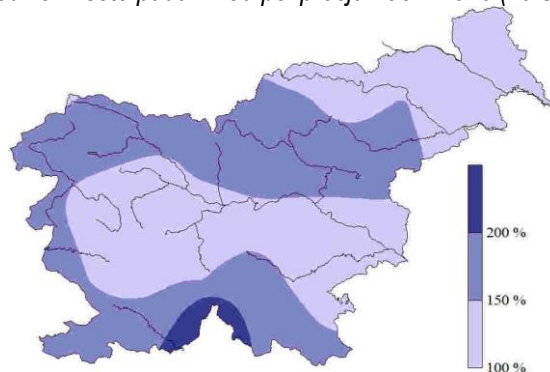
Mesečne povprečne temperature zraka, absolutne maksimalne in minimalne dnevne temperature zraka (T , °C) in odklon mesečne povprečne temperature zraka od povprečja 1981–2010 (na sliki)

Postaja	Tpovp	Tmax	Tmin
Bilje	9,2	19,2	-5,4
Portorož let.	10,2	20,6	-3,0
Ljubljana	7,0	17,6	-5,0
Novo mesto	6,4	17,4	-6,4
Celje	6,0	18,2	-7,5
Maribor let.	6,2	18,7	-6,8
Murska Sobota	5,6	19,0	-5,7
Rateče	2,8	14,0	-9,6
Slovenj Gradec	4,4	16,2	-8,7

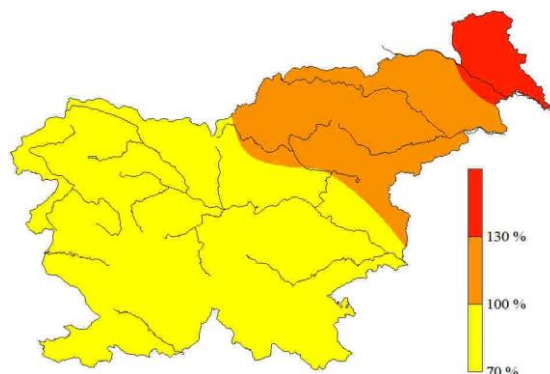
Mesečne vsote padavin (RR, v mm), število suhih in deževnih dni ter odklon vsote padavin od povprečja 1981–2010 (na sliki)

Postaja	RR	suhi	deževni
Bilje	282,9	13	17
Portorož let.	194,6	19	11
Ljubljana	177,4	8	22
Novo mesto	141,1	14	16
Celje	144,8	16	14
Maribor let.	133,7	17	13
Murska Sobota	84,1	19	11
Rateče	226,3	15	15
Slovenj Gradec	147,0	16	14

Mesečne vsote ur sončnega obsevanja (ure), maksimalna dnevna vsota ur sončnega obsevanja ter odklon mesečne vsote od povprečja 1981–2010 (na sliki)

Postaja	Sončno obsevanje	Max
Bilje	85,5	8,6
Portorož let.	80,5	8,4
Ljubljana	59,7	8,1
Novo mesto	59,5	8,0
Celje	77,3	7,0
Maribor let.	93,8	8,2
Murska Sobota	101,7	8,0
Rateče	64,8	5,9
Slovenj Gradec	86,0	8,1

TEMPERATURA IN STANJE TAL

Tla v globini 5 in 10 cm so bila nekoliko bolj ogreta kot običajno v tem času. Odstopanja so le v osrednji Sloveniji dosegla oziroma nekoliko presešla 1 °C, drugod so merila nekaj desetink stopinje nad povprečjem. Povprečna mesečna temperatura tal se je v obeh globinah gibala med 6 in 8 °C, na Primorskem je segla do okoli 10 °C. Tla so se v globini 5 cm najbolj ogrela na Primorskem, do skoraj 16 °C, oziroma do okoli 13 °C drugod po državi, v globini 10 cm za stopinjo do dve manj. Minimalna temperatura tal je le na severovzhodu države segla do -1,4 °C, drugod pa je ves mesec še vztrajala nad zmrziščem.

Mesečna povprečna temperatura tal, odklon od povprečja 2001–2010 ter absolutna maksimalna in minimalna temperatura tal v globini 5 in 10 cm (T_t , °C)

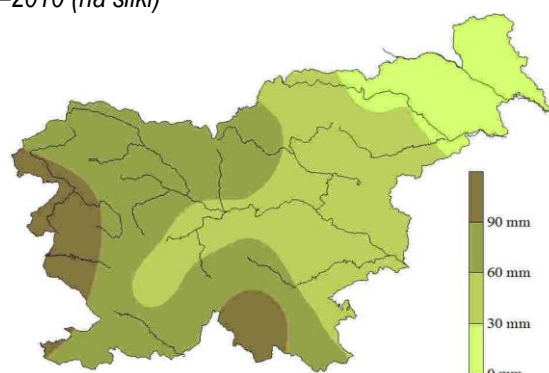
Postaja	5 cm				10 cm			
	Ttpovp	Odklon	Ttmin	Ttmax	Ttpovp	Odklon	Ttmin	Ttmax
Bilje	9,4	0,5	0,7	15,6	9,7	0,6	2,9	14,1
Portorož let.	10,4	0,1	0,2	16,6	10,8	0,1	2,9	15,3
Ljubljana	7,7	1,0	1,9	11,8	8,3	0,9	3,4	11,5
Novo mesto	7,5	-0,2	0,8	12,9	7,9	-0,3	2,4	12,0
Celje	7,9	1,2	2,2	12,4	8,1	1,0	3,2	11,7
Maribor let.	7,0	0,6	0,7	12,6	7,2	0,4	1,3	11,4
Murska Sobota	6,2	0,0	-1,4	13,4	6,6	0,1	0,6	11,2
Slovenj Gradec	6,1	0,6	1,3	10,2	6,4	0,4	2,2	9,9

VODNA BILANCA IN IZHLAPEVANJE

Vodna bilanca v novembru je bila ob veliki količini dežja povsod pozitivna, prav tako so bile vrednosti povsod po državi visoko nad povprečjem. Najnižja je bila na severovzhodu, okrog 60 mm, povečevala se je proti zahodu, kjer je v večjem delu osrednje in zahodne Slovenije dosegala 160 mm, na skrajnem zahodnem robu tudi več kot 200 mm. V Prekmurju in Podravju so vrednosti povprečje presegle do 30 mm, v preostalem delu vzhodne Slovenije do 60 mm, na zahodu pa večinoma do 90 mm, na vipavskem, tolminskem ter tudi kočevskem za več kot 90 mm.

Mesečne vsote meteorološke vodne bilance (VB, mm), evapotranspiracije (ET_0 , mm) ter odklon mesečne meteorološke vodne bilance od povprečja 1981–2010 (na sliki)

Postaja	VB	ET_0
Bilje	255,6	27,3
Portorož let.	160,9	33,7
Ljubljana	160,4	17,0
Novo mesto	124,0	17,1
Celje	126,2	18,6
Maribor let.	106,7	27,0
Murska Sobota	64,1	20,0
Rateče	214,2	12,1
Slovenj Gradec	136,8	10,0

Mesečno in sezonsko število dni s snežno odejo in največja debelina snežne odeje (cm)

Postaja	Sneg (dni)	Sneg (max)	Sneg_mir (dni)	Sneg_mir (max)
Bilje	0	0	0	0
Portorož let.	0	0	0	0
Ljubljana	0	0	0	0
Novo mesto	0	0	0	0
Celje	0	0	0	0
Maribor let.	0	0	0	0
Murska Sobota	0	0	0	0
Rateče	4	5	4	5
Slovenj Gradec	0	0	0	0

STANJE RASTLIN

Vremenske razmere so v sredini novembra omogočale razraščanje ozimnih žit. Občasno previsoke nočne temperature zraka so celo motile proces utrjevanja posevkov za preživetje nizkih zimskih temperatur zraka. Nasprotno pa so toplo obdobje med 15. in 27. novembrom dobro izkoristili pozno sejani posevki za dohitevanje zakasnelega jesenskega razvoja. Založenost tal z vodo je bila ves mesec obilna, še posebno v zahodni polovici države. Tudi na vzhodu države so se nekoliko sušne jesenske razmere po obilnih padavinah v prvi polovici novembra normalizirale. Temperature zraka so se pod jesenski vegetacijski prag 5 °C spustile 7. oziroma 8. novembra v večjem delu Slovenije, v osrednji Sloveniji in na toplejših območjih pa šele zadnje dni novembra. Jesenski temperaturni prag je v osrednji Sloveniji in v hribovitih predelih nastopil okoli 14 dni kasneje kot običajno, ponekod v izpostavljenih predelih (Brniško polje) pa ob skoraj povprečnem času. S prehodom temperature zraka pod vegetacijski temperaturni prag se je zaključilo letošnje rastno obdobje, trajalo je od 230 do 256 dni v osrednji Sloveniji, oziroma okoli 190 dni v hribovitih predelih. V primerjavi z dolgoletnim povprečjem je bila vegetacijska doba v osrednji Sloveniji do 10 dni daljša, drugod skoraj enaka dolgoletnemu povprečju. Izjeme so Goriška, obalno območje ter Kras, kjer so povprečne temperature zraka vse do konca novembra vztrajale nad vegetacijskem pragom.

NOVICE

V novembru je Slovenijo večkrat zajelo močno deževje, kar se odraža tudi v nadpovprečni količini padavin po vsej državi. Za vsaj polovico več od običajnih vrednosti dežja je padlo v južni ter severni Sloveniji, od Alp do Koroške ter naprej v pasu do savinjske regije in deloma Podravja. Zasičenost tal z vodo se je sicer pojavila že v zadnji oktobrski dekadi ob pogostih in intenzivnih padavinah.

Prvo obilno deževje v novembru se je začelo na severozahodu države 5. novembra, padavine so se razširile nad osrednjo Slovenijo in kasneje tudi na severovzhod ter so trajale vse do 7. novembra. Padavine so bile pogoste, tudi nevihte, krajevno pa so se pojavljali tudi nalivi. Prehod hladne fronte v noči na 7. novembra je močno ohladil ozračje, meja sneženja se je v jutranjih urah ponekod v severni in osrednji Sloveniji spustila do nižin, kjer so bili deležni tudi nekaj snežink med dežjem. Največ padavin je bilo na območju Julijskih in Kamniško-Savinjskih Alp ter na delu Dinarske pregrade, v 48 urah večinoma od 150 do 300 mm, krajevno tudi več. Sicer pa je v večjem delu zahodne Slovenije padlo od 40 do 150 mm padavin, na idrijskem 219 mm, na vzhodu države pa okoli 50 mm.

Drugo obilnejše deževje se je zgodilo ob koncu druge dekade, od 18. do 21. novembra. Večji del dežja je padel na gorskih pregradah zahodne Slovenije, a so se padavine razširile tudi proti vzhodu ter jugu. 20. novembra pa se pojavil še skoraj nepremičen pas močnega deževja, ki je zajel Obalo. V tem deževju pa je bilo največ padavin na južnem robu Julijskih Alp, od 200 do 300 mm, nekoliko manj drugod v Alpah, na Dinarski gorski pregradi in v delu Primorske. Na vzhodu države je bilo dežja večinoma manj kot 50 mm, količina se je proti severovzhodu še zmanjševala. Na Letališču Portorož je v štirih urah padlo kar 106 mm dežja.

Obilne padavine ter prav tako močan veter, ki je spremljal vremensko dogajanje, so ponekod povzročili tudi gmotno škodo.

Več o obilnem deževju in močnem vetru na:

http://meteo.arso.gov.si/uploads/probase/www/climate/text/sl/weather_events/padavine-veter_5-7nov16.pdf

http://meteo.arso.gov.si/uploads/probase/www/climate/text/sl/weather_events/padavine-veter_18-21nov16.pdf